

TEÁTRUM

Felhívás a süket világnak

William Nicholson: Árnyország, Nemzeti Színház

A kaposvári Csiky Gergely és a Nemzeti Színház közös produkciója Dér András rendezésében hiteles példa a hagyományosan jó színházi előadásra.

FOTÓ: KALLOS BEA, MTI

Miért van, ha nincs? Miért nincs, ha van? Efféle elmélkedést ígér a C. S. Lewis professzorként, híres íróként színre lépő, kifejező gesztusokkal, a csenddel bátran élő Rátóti Zoltán, az Árnyország férfi főszereplője a Nemzeti Színház Gobbi Hilda Színpadán. Az agglegénylét biztonságában egyelőre előkelő idegenként teszi föl kérdéseit arról, hogyan is bánik velünk Isten. Aztán az elmélkedés tépelődésre vált, megszületnek bizonyos válaszok is, és egyre több írónia, szarkazmus színezi a hangvételt. Lewis Az öröm vonzásában című művén dolgozik éppen, ekkor robban be viktoriánus otthonosságú világába a túl amerikai, hangos és izgága nő (Tóth Augusztia árnyalt, tempe-

ramentumos alakítása), akit történetesen Joynak hívnak. Micsoda véletlen, hogy a név jelentése: öröm! (Van-e hát jobb dramaturg annál, aki odafönn lakozik? – te-

■ **C. S. Lewis oxfordi professzor legismertebb, gyerekeknek szóló műve a Narnia krónikái**

hetnénk hozzá a magunkét a kérdésekhez.) Lewis fogyatkozó erővel tiltakozik az ellen, hogy a szabadelvű, zsidó, majd megtért keresztény, ráadásul elvált nő bezavarjon a megszokott berendezkedésbe, képtelen ellenállni az új színeknek, érzelmeknek, és egyszer csak élni kezd. Sőt, szűk környeze-

te legnagyobb megrökönyödésére vállalja kapcsolatukat, tapogatózó érzékenységgel, mégis hirtelen fellobbanó szerelmüket. Így is kevés idejük marad, mert kiderül, hogy Joy gyógyíthatatlan beteg. A professzor ekkor gondol bele igazán, hogy tényleg Árnyországban, benne árnyakként élünk-e. Igaz-e, hogy minden, ami rossz, az a valóság? Isten tényleg hangosbeszélőnek használja-e a fájdalmat, hogy felhívást intézzon a süket világnak? Eddig jól működtek a feltevései, de megtapasztalva a szerelmet, a csontot maró fájdalmat, most megkérdőjelezi mind. Abban biztos csupán, hogy a fájdalom a boldogság része.

BALÁZS ÉVA

KÖNYV

Lélekfarkassal táncoló

A kopott pizsamában és filcpapucsban télvíz idején menedéért esdeklő cigányfiúra a gazda a kuvaszait készül ráeresztetni, majd a plébánia ajtaját is hiába zörgeti, így gyerektestetét kérlelhetetlenül széttépik a golyók a didergő éjszakában. Egy kigyúrt Géza katonán állapotban lévő lányokat terel ki a lán-goló frankfurti bordélyból: köztük a Sereg – epösi jelzője a Fekete – vezérének rommá fenyített és erőszakolt tinédzser szerelmét (aki legalább szopni megtanult itten). A romagyilkosságok és a „cigány-ellencsapások” fonalát sodorja korkrimivé Kolozsi László A farkas gyomrában című kötetében.

Bár lehet, hogy a korkrimi szó precízebb, ugyanis a könyv nemcsak a Blöff című filmben szőkecigánnyá emelkedő Brad Pitt axiomáját igazolja, miszerint „minden ak-

ciót követ egy reakció, és a cigus reakció szörnyű akció”, de egyfajta társadalom-lélektani kórképet is rajzol. Ami alapján az országot gyorsan pszichiátriára utalnák. Igaz, Kolozsi László „lélekfarkasa” ugyan megrágja és lenyeli, de ki is öklendezi a főszereplőket – persze nem mindenkit. A jó rendőrt és a megtért bűnös újságírókat azonban mindenképpen, utóbbinak egy borzalmasan összeégett cigány fiú ölése jelenti a reményt.

A valóság mélységéből és élő sztereotípiákból táplálkozó összeesküvés-elméletet kanyarít a szerző. Felbukkan a roma főgonoszként a Cozma-gyilkosság egyik elítéltségének a neve, előkerül az elmélet, mi-

■ **A szerző korábbi bűnregényei: Ki köpött a krémbe? (2011); Mi van a reverenda alatt (2012)**

szert a romagyilkosságokat a katonai elhárítás rendelte meg, nyilván uniós ukáznak engedelmessé. A nemzetbiztonsági menőemberről kiderül, hogy még a Kádár-rendszerből maradt az országra – igaz, nem kommunista hit fűti, hanem arisztokrata gög-gel színezett antiszemitizmus és némi faji felsőbbrendűség. És persze a Fekete Sereg tiszta szívű honfiút csak a szolgálatok vitték bele a mocsokba, és nem reprezentatív minta a csorgóbajszú pszichopata, aki halál nyugodtan öblíti le sörrel a gyerekgyilkosságot. Fájón jó olvasmány – épp ezért baj, hogy kis-sé gondozatlan a szöveg. (Athenaeum, 2014. 512 o.)

NAGY B. GYÖRGY

KIHAGYHATATLAN

Keleti szél

A kínai császárságot megalapító Qin Shi Huangdi császár sírját védelmező cseréphadsereg katonáit is megnézhetjük az Iparművészeti Múzeum Az ősi Kína kincsei című, február 6-án nyíló kiállításán, melyet három kínai állami múzeum gyűjteményéből állítottak össze. Eredeti agyagkatonákat a Nemzeti Múzeum 1987-es kiállítása óta Magyarországon nem lehetett látni, csak replikákat.

Üvegúra

Sylvia Plath Az üvegúra című könyve nem könnyű olvasmány – eltáncolni pláne kihívás lenne. A méltán nagyhírű koreográfus-táncos Barta Dóra és társulata a Nemzeti Táncszínházzal összefogva „csupán” a kultikus regény metaforáját kölcsönözve lép a MOM Kulturális Központ színpadára február 18-án, hogy a mindannyiunkat születésünktől fogva körülvevő, mégis belőlünk sarjadó, láthatatlan, de betonkemény burákat megjelenítse táncosai mozgósításával.

Bemelegítő a maratonra

FOTÓ: ALEXANDER KRUPNOV

Oroszország Franciaországgal, az irodalom a zenével, a fantázia a varázslattal találkozik a Pannon Filharmonikusok Kelet-Nyugat című hangversenyén – február 5-én Pécsen, a Kodály Központban, február 6-án pedig a fővárosban, a Művészetek Palotájában. A koncerten fölcsendül Sztavinszkij Petruska című művének 1947-es változata is, ez a mű csemege lehet azok számára, akik a másnapi műpás Sztavinszkij Maratonra is kíváncsiak, a Petruska ugyanis ott nem hangzik el. (Képünkön Szergej Szlovacevszkij gordonkaművész)